9e JAARGe. № 40.

OOSTPOST

SOERABAYASCHE COURANT

Prijs der Inteekening.
Voor Soerabaya ℔ jaar ƒ 24.– ℔ halfjr ƒ 12.– ℔ maand ƒ 2.–
„ Java. „ do. „ 30.– „ do. „ 15.–
„ Buitenb. „ do. „ 36.– „ do. „ 18.–
„ Europa. „ do. „ 50.–
De OOSTPOST verschijnt dagelijks met uitzondering van den Zondag.

ZATURDAG 16 FEBRUARIJ 1861.

Prijs der Advertentiën.
De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het zegel.
Advertentien met groote letter betalen dubbeld,
Iedere herhaling na de twee eerste plaatsingen wordt betaald met de helft van het bedrag der advertentie.
Voor doorloopende annonces kunnen schikkingen worden getroffen.

OVEREENKOMSTEN

MET

INLANDERS.

(*Vervolg en slot.*)

Het sluiten van overeenkomsten met den inlander, door het bestuur geregistreerd, moet volgens het regeringsreglement voor de Gouvs. cultures den overgang uitmaken tot eene regeling of schikking van zaken, waarbij de tusschenkomst van dat bestuur geheel kan ontbeerd worden. Daar nu de particuliere industrie reeds lang in de periode van geregistreerde overeenkomsten heeft verkeerd en zij dus de Gouvs. cultures in dit opzigt vooruit is kan men, ofschoon art. 56 niet over den vrijen arbeid in het algemeen handelt, toch bij gevolgtrekking tot de grondwettigheid van zijn bestaan *zonder* geregistreerde contracten, en dus zonder tusschenkomst des bestuurs, besluiten.

Wij willen, nog uit dit gezigtspunt de vrijwillige overeenkomsten beschouwende: *met het oog op de tegenwoordige behoefte*, de vraag beantwoorden hoe de herziening der publicatie van 1838, No. 50 op de meest doeltreffende, d. i. evenzeer *wettige* als *practische* wijze zou kunnen worden volbragt.

Naauw met dit onderzoek hangt zamen: de quaestie der *regeling van den vrijen arbeid*, tegenwoordig van verschillende zijden ter sprake gebragt.

Van allerlei kanten, in en buiten de tweede kamer, door voor- en tegenstanders van den vrijen arbeid, wordt op die regeling aangedrongen, en daarmede bedoeld: eene regeling *bij Gouvernements-besluit.*

Ofschoon wij nog niet door Bartholo overtuigd zijn geworden, dat de uitdrukking in art. 56 van het regeringsreglement „*dat alzoo worde voorbereid eene regeling, steunende op vrijwillige overeenkomsten*," alleen zou beteekenen: voorbereiding tot *een stand van zaken*, maar geenszins: tot eene *schikking bij Gouvt. besluit*, zoo moeten wij toch opmerken, in verband tot de door ons gegeven verklaring van dit wetsartikel, dat alleen van regeling van den overgang der *verpligte werkzaamheden bij de gouvernementscultures* tot vrijen arbeid door overeenkomsten sprake is, maar niet van eene regeling van den *reeds bestaanden vrijen arbeid*; en werkelijk is reeds met zulke schikking een aanvang gemaakt door zoodanige besluiten, welke voorschrijven dat sommige werkzaamheden op Gouvs. fabrieken voortaan zullen plaats hebben door vrijwillige overeenkomsten. Maar daar van particuliere industrie geen spraak is, en deze niet den overgang behoeft van *verpligten* tot *vrijen* arbeid, en zich zelve moet helpen, zoo kan het voorschrift tot de bedoelde regeling in allen gevalle niet op den *vrijen arbeid* van toepassing zijn.

Doch men dringt ook op deszelfs regeling aan op grond van vermeende *behoefte*, en nu verlangt elke rigting natuurlijk zulk eene schikking, als het meest aan de bereiking harer inzigten bevorderlijk is: De voorstander van den vrijen arbeid wil bij die regeling vooral *beteugeld* zien: de eigendunkelijkheid van ambtenaren die dezen belemmert, en *uitgebreid*: de aanmoediging daarvan door de regering, ook door het verleenen van meerdere vrijheid. De voorstander van het cultuurstelsel, daarentegen, verlangt met die regeling beperking der particuliere ondernemingen, tot b. v. woeste gronden, tot vrije teelt van het tweede gewas, en meer bepaalde tusschenkomst der regering en strengere controle.

Wij, voor ons, gelooven dat eene regeling van den vrijen arbeid in het algemeen in een, afzonderlijk tot dat doel vervaardigd, reglement of besluit overbodig is. Die arbeid behoeft geen wettige regeling: hij regelt zich zelven. In zoo verre echter de verhouding der koloniale regering tot de inlandsche bevolking de regeling van enkele zaken, tot den vrijen arbeid min of meer in betrekking staande, noodzakelijk maakt is hierin grootendeels reeds voorzien. Het verblijf van Europeanen in de binnenlanden, toch, het regt van opstal, de verhuur van woeste gronden, de overeenkomsten met den inlander, zijn zaken, allen reeds door bestaande bepalingen geregeld.

Ten opzigte der *overeenkomsten* echter behoeven zij, gelijk wij aantoonden, herziening, en de vraag ligt nu ter beantwoording: *hoe de publicatie van 1838, No. 50 behoort te worden gewijzigd met het oog op de tegenwoordige behoefte en de belangen der verschillende partijen?*

Ofschoon wij voor ons er volstrekt geen bewaar in zouden zien dat het sluiten der bedoelde overeenkomsten alleen *notarieel* plaats had, gelijk alle andere contracten, zoo moeten wij erkennen, dat het in art. 56 van het regeringsreglement gebezigde woord: *vrijwillige overeenkomsten*, in tegenstelling van de uitdrukking: *een toestand waarbij de tusschenkomst des* [plaatselijken] *bestuurs kan worden ontbeerd*, regt geeft tot de gevolgtrekking *dat de wetgever die tusschenkomst ingeval van bepaalde overeenkomsten onontbeerlijk heeft geacht*, en derhalve een voorafgaand onderzoek en registratie derzelve door het gewestelijk bestuur grondwettig is.

Wij hebben geen bezwaar in de verpligting daartoe, als mede tegen de instandhouding van enkele strenge voorzorgen, in de publicatie van 1838 aangewezen, ten minste niet, indien als hoofdbeginsel wordt voorop gesteld: dat particuliere ondernemingen ook mogen werken *zonder* contracten, en dus zonder de daarbij gebruikelijke tusschenkomst des bestuurs, want juist die strengheid zal den vrijen arbeid, die, gelijk de ervaring leert, in vele gevallen reeds kan bestaan zonder contracten, al meer en meer dwingen zich daarvan en van de daarmede gepaard gaande voorschotten los te maken, om alleen uit *noodzakelijkheid* daartoe de toevlugt te nemen. Maar dan ook moet duidelijk het beginsel worden uitgedrukt: dat de particuliere ondernemer niet mag *verpligt* worden tot het maken van overeenkomsten.

Dit beginsel ligt reeds opgesloten in den aanvang der publicatie van 1838, No. 80: „*tot het aanvangen en voortzetten van nuttige ondernemingen en bedrijven van nijverheid, zullen bij voortduring overeenkomsten met de inlandsche bevolking* kunnen *worden aangegaan.*" Dit *kunnen* wijst in tegenstelling van het niet gebruikte *moeten* aan, dat zulke overeenkomsten geene *verpligting* zijn. Daar er echter hoofden van gewestelijk bestuur gevonden worden, die, ondanks dezen aanhef, particuliere ondernemers willen *dwingen* tot het sluiten van overeenkomsten, ware het wenschelijk, ter wille der duidelijkheid, op de aangehaalde zinsnede te laten volgen: *ofschoon die ondernemingen en bedrijven ook zonder overeenkomsten en de daaraan verbonden tusschenkomst des gewestelijken bestuurs mogen bestaan.*

Ja! ter voorkoming van hetgeen thans almede plaats heeft: dat residenten uit den vrijen aanplant, zonder contract, b. v. van suikerriet, tot het bestaan van *geheime* overeenkomsten zouden willen besluiten, en op grond daarvan op de registratie aandringen, achten wij het ter betamelijke bescherming der particuliere industrie billijk op den aangegeven aanhef te laten volgen: *geen aanplant of opkoop van producten of levering van vervoermiddelen, materialen of arbeid mag worden belet, op grond dat er geheime contracten zouden bestaan, indien de betrokken partijen beide het bestaan van zulke contracten loochenen, en het aanwezen daarvan, of van andere misbruiken, niet wettig is bewezen.*

Wij zien vooruit dat hier tegen het bezwaar zal worden ingebragt, als zou de vrijheid, zóó ruimschoots aan particuliere ondernemingen verleend, tot onderdrukking der bevolking aanleiding geven. In overeenstemming met vroegere opmerkingen dienaangaande antwoorden wij: de voorstelling der plaatsgegrepen oneerlijkheden wordt van zekere zijde zeer overdreven. Maar zeker is *alle* misbruik nimmer geheel te voorkomen, en ook ondanks het registreren der contracten door het bestuur, meermalen ingeslopen. Het behoort daarom eene hoofdzorg der bevoegde autoriteit te wezen daarvoor te waken, zonder echter de vrijheid te be-

DE SCHAT

VAN DEN SCHIPBREUKELING.

(*Vervolg.*)

Jórgen knikte en begon op nieuw te lezen.

„Och leg dit boek liever weg" zeide de stuurman, „wat beteekent het, of gij al zit te lezen, dat ik ten hemel zal varen en ik dat moede ben hier beneden te leven, wanneer het niet waar is. — Ik wil leven en vrolijk leven met al mijn geld."

Er heerschte weder eene langdurige, akelige stilte in het vertrek, dat slechts afgebroken werd door de eentoonige slagen van eene oude klok, die aan den muur hing. De maan scheen door de vensters, de storm had zich gelegd, de hemel was wolkeloos en helder.

„Wanneer het verkeerd met mij mogt afloopen, zult gij een grooten driemaster met volle tuigen en zeilen laten maken. Hij moet zwart en groen geschilderd worden met een' rooden watergang en op den achtersteven zal mijn naam staan met groote vergulde letters. Dien schenk ik aan de kerk te *Vædersó*, waar hij aan het gewelf mogt worden opgehangen — —"

Een uur later was de stuurman dood. Terwijl het bovenvermelde in Jórgen's hut plaats greep, reed Ebbe van *Ringkjóbing* terug, verdiept in beschouwingen over de zeldzame verdiensten, die de laatste dagen hem hadden aangebragt.

„Het is schande, dat ik genoodzaakt zou zijn, al dit geld met Jórgen te deelen„ sprak hij tot zich zelven, „deze gemeenschap deugt niet; zoodra ik kan, zal ik zien, mijn eigen meester te worden, en daartoe zal de vreemde stuurman mij helpen. Hij moet geld hebben; hij heeft verscheidene malen op dit aanbeeld geslagen; hij is al te ziek, om vooreerst ons huis te kunnen verlaten; vóór dit geschiedt, zal ik een aardig sommetje aan hem verdiend hebben. Eindelijk is hij mij ook nog eene belooning verschuldigd, omdat ik hem mede van het wrak haalde." Zoo verre was hij in zijne berekeningen gekomen, toen de wagen voor zijne huisdeur stil hield. Het licht in de kamer was uit. Jórgen lag op een zak zeegras op den grond te slapen. Hij ontwaakte, toen Ebbe de deur opende.

„Ik ben niet gelukkig geweest." fluisterde Ebbe, „ik heb eene vergeefsche reis gemaakt. De doctor was een uur vóór mijne komst de stad uitgereden."

„Dat weet ik" antwoordde Jórgen, „hij is hier geweest."

„Hoe gaat het met den zieke?" vroeg Ebbe, terwijl hij vuur sloeg om het licht aan te steken.

„Hij is dood" zeide Jórgen.

„Dood!" riep de ander op een' toon, die genoegzaam bewees, hoe vele verwachtingen dit woord vernietigde — „Dood! — „Heere God! de arme man! —

Heeft hij u de drie marken betaald, die ik het voor rum verschoten heb?"

„Neen!"

„Dat is toch eene schandelijke bedriegerij; hij mogt wel pogchen, dat hij in staat was, ons tien dubbel schadeloos te stellen. — Hebt gij nagezien, hoe veel geld hij bij zich heeft? — Ik ben overtuigd, dat hij niet het minste bezit en dat hij slechts den spot met ons heeft willen drijven."

„Maar houd toch op, Ebbe" zeide Jórgen ongeduldig. „Hij heeft u niet bedrogen en hij had gelijk, toen hij zeide dat hij in staat was, tienvoudig te vergelden, wat wij aan hem deden."

„Werkelijk!" sprak Ebbe, met een glimlach en een' blik waarin de hebzucht schitterde. Heeft hij dan werkelijk zoo veel geld?"

„Neen! maar hij wist, waar hij het halen konde, — Hij heeft nog eens op deze kust schipbreuk geleden en eene kist in den grond gegraven, die volgens zijne verklaring veel meer bevat dan wij beiden ooit hopen konden te zullen bezitten. Hij heeft mij ook de plaats beschreven, waar die verborgen ligt."

„U?" sprak Ebbe, „zoo! — sprak hij er niet van, dat wij ieder de helft van den schat moesten hebben?"

„Neen!"

„Ebbe scheen zich te bedenken; hij zweeg eenige oogenblikken; inmiddels onderging zijn gelaat eene verbazende verandering.

„Dus zijt gij rijk geworden, gij alleen en ik heb u daarin geholpen. — Ja, ja! — zoo gaat het. — Hoe veel geld kan er wel in die kist zijn?"

„O, dat weet ik niet, volgens zijn spreken moet er voor verscheidene duizenden in zijn. — Maar laat ons daarover nu niet spreken, de haan kraait, het zal spoedig dag zijn en ik heb slaap. Kom, ga ook leggen en doe

perken. Maar bovendien, juist de verpligting aan ambtenaren en particulieren opgelegd, om zich aangaande de contracten met elkander te verstaan, heeft gunstelingen doen beschermen en door begunstiging die misbruiken doen ontstaan. Juist de tusschenkomst der hoofden en oudsten heeft de knevelarij bevorderd, en den kleinen man vrijen arbeid met gouvᵗ. cultures doen verwarren. Dat alles zal door meerder vrijheid verminderen, naast gunstelingen zullen niet-gunstelingen komen, de vermeerderde toelating van Europeanen en de concurrentie, zal daden van geweld, door hoofden, of particulieren, of ambtenaren gepleegd op de bevolking, door toenemende publiciteit en naijver doen verminderen, en zoo zal de kleine man te meerder beschermd worden, naarmate de particuliere industrie minder wordt belemmerd.

Bovendien zouden nog de twee volgende wijzigingen in de publicatie van 1838, No. 50 almede ter belemmering van misbruiken strekken.

De publicatie van 1838, No. 50 schrijft voor dat overeenkomsten worden aangegaan *„met de oudsten en voornaamsten der dessa's."* Hiervoor zouden wij juist het tegendeel willen gesteld zien: *zonder de hoofden der dessa's met de dessabewoners individueel.*

Wij weten de bezwaren, die hiertegen zullen worden ingebragt:

de hoofden moeten het werk van den kleinen man controleren. Wel nu! zij zullen verpligt blijven op den gouvᵗ. arbeid te passen, maar, eerst dan als deze door de particuliere werkzaamheden wordt verwaarloosd, mogen de hoofden den schuldige tot zijn pligt brengen.

Het gemis van individueel grondgebruik verhindert het sluiten van contracten met individuen, zonder overleg met de hoofden. In geenen deele, naar ons inzien, want over de beschikbare gronden, behalve die voor gouvᵗ. cultures en sawah's gebezigd zijn, kunnen de bewoners onderling, zonder de hoofden, eene regeling maken.

De hoofden moeten in alles erkend worden. Maar het is juist hunne bemoeizucht in zaken, die niet tot de gouvᵗ. werkzaamheden behooren, en hunne tusschenkomst in de particuliere contracten die de bron is van zoo vele misbruiken, en die door de toepassing der voorgestelde wijziging zal worden beteugeld.

Eindelijk zouden wij wenschen dat de bepaling, waarbij wordt toegestaan dat de overeenkomsten uiterlijk voor den tijd van *vijf* jaren worden aangegaan, wierd vervangen door eene regeling, waarbij zij ten opzigte van cultures slechts voor *éénen aanplant* en van andersoortige verbindtenissen slechts voor *één jaar* van kracht wierden verklaard.

Het moge schijnen, dat zulke beperking het bestaan van particuliere ondernemingen onzeker zou kunnen maken, doch naar ons inzien, mag hare duurzaamheid en bloei niet afhankelijk worden gemaakt van den langeren of korteren duur van contracten, maar wordt genoegzaam verzekerd door welberekende plannen, goede administratie en een behoorlijke behandeling en betaling der inlanders.

De vrije arbeid, nog bezwaard met de beschuldiging van verborgen dwang en kuiperij, moet zich die strengheid laten welgevallen ter wille van de eerlijkheid en deugdelijkheid zijner bedoelingen. Juist die strengheid zal de verleiding tot knevelarij verligten, en hem gelouterd en zuiver uit den voorproef doen te voorschijn treden.

De slotsom van ons onderzoek is: dat, ofschoon de overeenkomsten met inlanders, welke wij thans alleen beschouwden in betrekking tot den vrijen arbeid afgescheiden van de Gouvernementscultures, nog niet geheel kunnen worden gemist, en daarom *herziening* maar geen *afschaffing* der publicatie van 1838, No. 50 moet worden verlangd, echter alleen zulke herziening *wettig* en *practisch* zal mogen heeten, waarbij het beginsel ten grondslag wordt gelegd: *dat de geregistreerde overeenkomsten al terstond en voor den vervolge den overgang vormen tot een vrijen arbeid, die de tusschenkomst des gewestelijken bestuurs niet meer behoeft.*

G.

ADVERTENTIEN.

BEKENDMAKING.

Op Zaturdag den 2den Maart a. s.

zal ten overstaan van den stapelopziener, bij de houtstapelplaats alhier stuksgewijse publiek worden verkocht, eene hoeveelheid van **761** stuks, voor 's lands dienst afgekeurde **houtwerken**, beneden de 5¼ El lengte.

Soerabaya, Namens den Resident,
7 Februarij 1861. *De Secretaris,*
(243) **CH. TROMP.**

(Voor het land.) Op het kantoor van den Assistent-Resident van *Toeban*, wordt benoodigd: *Een* klerk op een tractement van *f* 35.— 's maands; hierop reflecteerende, worden verzocht, zich met franco brieven te wenden, tot den Assistent-Resident voornoemd.

Toeban, *den 12den Februarij* 1861. (279)

(Voor het land.) De Luitenant-kolonel directeur van den Artillerie Constructie Winkel maakt bij deze aan belanghebbenden bekend, dat, naar aanleiding van een daartoe bekomen last op den 15den Maart 1861 des ochtends om 9 ure, ten zijnen burele eene publieke uitbesteding zal worden gehouden voor de levering van eenige artillerie-goederen en algemeene behoeften voor de dienst van het jaar 1862, waarvan de voorwaarden ten burele voornoemd ter lezing liggen.

SOERABAYA, *De Directeur voornoemd,*
den 16den Februarij 1861. **VREEDE.**
(284)

VENDU DEPARTEMENT.

VERKOOPING.

Op Maandag den 18den Februarij 1861.
Bij de heeren *Haije & Co*, te Kalimaas van diverse goederen.

Op Woensdag den 20sten Februarij 1861.
Bij den heer *Deeleman*, in de stad van diverse goederen.

Op Donderdag den 21sten Februarij 1861.
Bij den heer *F. Heijman*, in de Chineesche kamp van diverse goederen.

Op Vrijdag den 22sten Februarij 1861.
Bij den heer *D. D. van Boeckholtz*, in de Chineesche kamp van diverse goederen.

Op Zaturdag den 23sten Februarij 1861.
Bij den heer *Mentel* te Genteng (Simpang) van meubelaire goederen. (270)

Getrouwd:

J. BAART DE LA FAILLE
met
F. E. BRODHAAG.

Grissee 9 *Februarij* 1861. (282)

Op Maandag den 18den Februarij.
zal bij

HAYE & CO.

aan den Kalimaas

Vendutie worden gehouden,

Van eene groote verscheidenheid goederen:

DJATTIE PLANKEN, KROMHOUTEN, DEKBALKEN, KNIEËN, DEUREN, LANTAARNS, ANKERS, KETTINGEN, BLADKOPER, BOUTEN, en meer andere scheepsmaterialen.

VERDER:

LEDIKANTEN, KLEERENKASTEN, een partij KEPLAK.

en ten tien ure

Een HUIS en ERF, gelegen in de kampong *Krambangan*, aan den grooten weg, toebehoorende aan Mevrouw de Weduwe VAN DALM, thans door den WelEd. Heer MARTHERUS bewoond.

Goederen kunnen bijgebragt worden.
(272)

Op de VENDUTIE

van

HAYE & CO,

op Maandag den 18den dezer,

zal nog worden verkocht:

19 picols **KOFFIJ**, min of meer door zeewater beschadigd.

8 trossen nieuw Europeesch **TOUWWERK**,
benevens,

2 Fraaije **RIJ-PAARDEN.** (281)

Op de VENDUTIE

BIJ

HAYE & CO,

zal nog worden verkocht.

24 kistjes AMANDELEN.
2 SLOEPEN en
1 Fraai SANDELHOUT RIJPAARD. (285)

Op Zaturdag den 18den Maart e. k.

zal door tusschenkomst van het vendudepartement

TE

Sidho-Ardjo,

bij wege van executie, publiek verkocht worden voor het HUIS van den ondergeteekende in de kampong *Daijoe* aldaar,

Eenige losse GOEDEREN en PLANKEN,

benevens,

Twee ERVEN met de daaropstaande STEENEN en met PANNEN GEDEKTE HUIZEN, staande en gelegen in de dessa *Mangoenan*, distrikt Djengolo No. 4, in eigendom toebehoorende aan de Javaansche vrouw EMBOK DJOSETRO, geëxecuteerde, en executant de Javaan KETIP ANOM.

De Deurwaarder bij den landraad te Sidho-Ardjo.
(262) **G. W. C. DRESSLER.**

dan de lamp uit."

„Eenige duizenden!" hernam EBBE. Lieve hemel! — en al dit geld is het uwe — wanneer ik niet gegaan was, om een' doctor voor hem te halen, zou hij wel gezegd hebben, dat wij moesten deelen. Sprak hij werkelijk niets daarvan, JÖRGEN?"

„Neen! maar daarom kunnen wij toch wel deelen."

„Ja, gij zoudt wel dwaas moeten zijn, om dat te doen. — Nu, verscheidene duizenden! — nu zult gij wel eene nieuwe boot koopen met een Engelsch kompas er in. Ja, gij kunt zelfs wel een huis koopen en dan nog geld op renten zetten. — Gij zult mij toch wel vijf daalders geven om een horologie te koopen, JÖRGEN?" — JÖRGEN, slaapt gij? — Heere God! hij kan slapen! — Verscheidene duizenden! — En ik kreeg niets!" — EBBE barstte in een hartstogtelijk geween uit. De aanbrekende morgen vond hem wakend op zijn leger naast JÖRGEN.

Den volgenden dag werd het lijk van FOURNESS naar het ziekenhuis te Vædersø vervoerd, om van daar op het kerkhof van het dorp begraven te worden.

JÖRGEN en EBBE hervatten weder hunne dagelijksche werkzaamheden. De romp van het vreemde schip was des nachts weggedreven en waarschijnlijk in zee uit elkander geslagen; daarvan getuigden eene menigte stukken van het wrak, die langs het strand dreven.

EBBE week dien dag niet van JÖRGENS zijde; al zijne gedachten vereenigden zich op den geheimzinnigen koffer en de pijnlijke smart, dat JÖRGEN alleen bekend was met de plaats, waar die verborgen lag, dat wil zeggen, hij dacht aan niets anders dan aan den inhoud der cassette. Hij had geen lust in het werk; onafgebroken vervuld van dezelfde gedachte, stelde hij zich JÖRGEN voor, omgeven van rijkdom en geluk, zooals hij zich zelven gewenscht had.

Zoo verliep de week. De vrienden hadden afgesproken, dat zij des zaturdags zich op weg zouden begeven naar de kerk te *Oxby*, zóó vroeg, dat zij den volgenden dag de plaats zouden kunnen bereiken, voor het donker werd. EBBE had reeds verscheidene dagen te voren volijverig en in het geheim alles voor deze reis gereed gemaakt. Het viel JÖRGEN op, dat hij in weinige dagen verbazend veranderd was; hij zag, dat deze droomende toestand zijne krachten sloopte. EBBE was nog minder spraakzaam en ligter geraakt geworden dan ooit: hij ontvlood het gezelschap zijner makkers en zocht de eenzaamheid. Hier behoefde hij zijne gewaarwordingen niet te verbergen; wanneer hij alleen was, droomde hij van de schatten en het eene beeld na het andere van rijkdom, geluk, zegepraal over degenen die hem nu verachtten, spiegelde zijne verhitte verbeelding hem voor. In andere oogenblikken ontwaakte een bittere, knagende twijfel aangaande de geloofwaardigheid van den stuurman en wanneer onverhoopt de schat mogt gevonden worden, hoe groot zoude zijn deel daarvan zijn! Hij beschouwde zich zelven toen als terug gezet ten gunste van JÖRGEN; dat hij zijn deel in den schat zoude bekomen, was niet meer een vrijwillig offer maar een regt, dat hem toekwam en met dit denkbeeld allengs een ander, donker en verschrikkelijk, dat door wangunst en hebzucht gevoed, een steeds duidelijker en bepaalder vorm aannam. Aldus kwam de zaturdag; EBBE stond met de morgenschemering op; hij was lang vóór JÖRGEN reisvaardig, zijn geheele uiterlijk verried een koortsachtig ongeduld, een vuur en een drift, die hij vroeger niet bezeten had. — JÖRGEN droeg een' zak met levensmiddelen, EBBE eene spade. Zoo verlieten zij hunne woning en waren het dorp door, lang vóór dat de boeren hun bed verlaten hadden. De weg van de pastorie van *Aale* naar *Oxby* gaat over een' lagen, uitgestrekten moerasgrond, die toenmaals met digt en stijf gras begroeid was en een' veengrond, die des zomers eene menigte verdiepingen en kuilen in den grond verborgen hield en eene verblijfplaats was voor eene menigte kikvorschen en moerasvogels, welke laatsten in groote zwermen naar boven vlogen, wanneer men hunne schuilplaats naderde.

De beide visschers schreden onverdroten op het doel toe, dat zich reeds in de verte aan hun oog vertoonde. Het was reeds laat op den avond. De zon was achter de duinen, die de *Noord-Zee* verborgen, ondergegaan en eene diepte stilte heerschte in den ganschen omtrek. De kerk lag op eene naakte zandvlakte en was omgeven door een' ingevallen muur. De eene zijde daarvan werd nog door een warm en levendig kleurenspel van de ondergaande zon verlicht. De zwaluwen vlogen om het dak. Zoo ver het oog reikte, zag men niets van de bewoners dezer streek.

„Eindelijk hebben wij dan ons doel bereikt!" sprak EBBE, terwijl hij vermoeid en steunend zich bij een grindkuil op eenigen afstand van den kerkmuur nederzette.

(Wordt vervolgd)

OP VENDUTIE

van aanstaanden Woensdag 20 Februarij,

BIJ

A. H. DEELEMAN,

zal worden verkocht:

70 vaatjes **boter** van het echte merk **NHL**, 17 vaten **puik meel**, 10 kisten **gember**, een partij **broekengoed**, **shirtings**, 23 kistjes **amandel-** of **bristolzeep**, **stopflesschen** van verschillende grootte bij kleine kavelingen. Een Baal à 20 ps. **drills**, en eenige stellen **Engelsche wagentuigen**.

(276)

VENDUTIE

Op Donderdag den 21sten Februarij a. s.

VAN

DIVERSE-COMMISSIE GOEDEREN.

(274) **F. H. HEIJMAN.**

DE GEANNONCEERDE VERKOOP

van

een half aandeel in de Ned. Ind. Brik

SALIM,

zal plaats hebben op **Donderdag den 21 Februarij 1861.**

bij

(268) **F. H. HEIJMAN.**

VENDUTIE WEGENS VERHUIZING.

Op Zaturdag 23 Februarij,

TEN HUIZE VAN DEN WELEDELEN HEER

J. F. MENTEL,

op Genteng (Simpang)

DOOR

A. H. DEELEMAN,

Alwaar zonder reserve zal worden verkocht eenen wel onderhouden Inboedel, bestaande in een massief MAHONIJHOUTEN AMEUBLEMENT, met BLAAUW PAARDENHAAR, een DITO van EBBENHOUT, met ROODE ZIJDE bekleed, MAHONIJHOUTEN RONDE, OVALE en CANAPÉ TAFELS met MARMEREN BLADEN, DITO CONSOLES met SPIEGELS, WASCHTAFEL met MARMEREN BLAD, MAHONIJHOUTEN BONHEUR DU JOUR, SECRETAIRE en WIPSTOELEN, een DITO ETENSTAFEL voor 24 personen. Een SERAPHINE en Eene zeer goede fransche PIANO. Twee groote KROONLAMPEN van 4 en 5 armen, MUUR- en MODERATEURLAMPEN, groote SPIEGELS, VIERKANTE en MEDAILLON SCHILDERIJEN, VERGULDE PENDULES, eene groote KLOK gaande 8 dagen, prachtige TAFELKLEEDEN, SERVIES, KRISTAL- en GLASWERK, verder Soerabaijasche MEUBELEN, een paar groote GLAZEN KASTEN, MATTEN, ZEILEN, CARPETTEN, Japansche MARTAVANEN, een zeer goede MYLORD en een SPAN PAARDEN.

Alles daags te voren te bezigtigen.

(277)

Op een nader te bepalen dag

ZAL OP

VENDUTIE

verkocht worden:

Het HUIS, ERF en BIJGEBOUWEN van en bewoond door den Heer WILLEMSZ, gelegen aan de *Nieuwe wegen* te *Krambangan*, met het daaraan grenzende stukje grond, zijnde eene roijale, aangename en gezonde woning met eene ruime bovenverdieping, geschikt voor eene KOSTSCHOOL, of een LOGEMENT met eene WAGENVERHUURDERIJ, of andere ondernemingen.

Dagelijks is het huis te bezien en kan ook onderhandsch gekocht worden. (275)

VERKOOP VAN EEN SCHIP

Op een nader te bepalen dag,

in het laatst van Februarij 1861

ZAL DOOR

D. D. VAN BOECKHOLTZ.

publiek worden verkocht,

Het Nederlandsche schip

PRINS FREDERIK DER NEDERLANDEN,

GEVOERD GEWEEST DOOR KAPITEIN C. C. DE WITT, groot 650 gemeten tonnen, met een compleeten INVENTARIS, SLOEPEN, enz.

De Romp van bovengenoemd schip, zooals die ter Reede is liggende en de INVENTARIS te bezigtigen in het pakhuis van den Chinees **Tan Bindjang**, zullen ieder afzonderlijk verkocht worden.

Nadere informatien te bekomen bij

De Agenten,

(278) **SCHIMMELPENNINCK & CO.**

HOUT-VENDUTIE

te Soerabaija.

Op een nader te bepalen dag,

in den loop dezer maand.

Zullen op onze stapelplaats te *Ketabang* publiek worden verkocht.

p. m. 800 stuks djatie houtwerken,

(226) **R. J. VAN ECK & CO.**

SOCIETEIT CONCORDIA.

BAL en SOUPER.

op den 19den dezer.

Namens de Directie,

9 *Februarij* 1861. *De Secretaris,*

(251) **STOELMAN.**

WORDT GEVRAAGD.

EEN KLERK, Salaris naar bekwaamheid. Adres Lt. A. (283)

Den Heer **Abalain**, die Zijne Excellentie den Gouverneur-Generaal naar de *Molukkes* als KOK vergezelde is teruggekeerd; waarom de ondergeteekenden zich op nieuw in de gunst van het geachte publiek te *Soerabaya* en omstreken aanbevelen, tot het leveren van DINERS, SOUPERS en AFZONDERLIJKE SCHOTELS tot zeer billijke prijzen.

(265) **LEROUX & CO.**

AAN INLEGGERS IN DE SPAARBANK,

TE

SOERABAYA.

Wordt mededeeling gedaan, dat op de gewone zitdagen, zijnde 19 *Februarij*, 5 en 19 *Maart a. s.* en volgende, gelegenheid bestaat, om te ontvangen of doen bijschrijven de renten op ingelegde kapitalen behaald, in het boekjaar 1860. (267)

Een JONG MENSCH, Nederlander van geboorte, bekend met de inlandsche talen, sedert ruim vier jaren op een SUIKER- en TABAKS ETABLISSEMENT werkzaam, en van goede getuigschriften voorzien, wenscht om redenen van gezondheid gaarne eene zelfde plaatsing zoo mogelijk in Java's Oosthoek.

Adres Letter **B** bij de uitgevers van dit blad. (116)

TE HUUR

voor *f* 40.— s' maands.

Het **HUIS** te *Kalie Anjer*, laatst bewoond door den heer WARNSINK.

Te bevragen bij de uitgevers van dit blad. (258)

TE KOOP

BIJ

F. H. HEYMAN.

Eene prachtige **Mahonijhouten Schrijftafel,**

BENEVENS:

Twee prachtige **Mahonijhouten Secretaires,** waarvan met bijzonder kunstslot. (286)

ONTVANGEN

BIJ

L. W. VAN DER ZWAAN,

de bij voorkeur gezochte

KANTOORLAMPJES,

met waarlooze ballons, glazen en komjes. (266)

VESTZAK-ALMANAKKEN

voor 1861 à *f* 2,50.

bij

(74) **LE ROY & CO.**

PAS ONTVANGEN

Direct uit Nederland.

PER

MAGDALENA,

KAPIT. J. KOOIJ.

De Onderstaande **Provisien**, merk *Schalekamp*.

Heele en halve blikken **Ossengehakt.**

„ „ „ „ **Kalfsgehakt.**

Blikken **Ossen Rollade.**

„ **Kalfs Rollade.**

„ **Ossenschijf.**

„ **Kalfschijf.**

Heele en halve blikken **Stoomzalm.**

„ **Lengvisch.**

„ **Wortelen.**

„ **Suikerpeultjes.**

„ **Doperwtjes.**

„ **Kruisbessen.**

„ **Aspergies.**

„ **Aspergiepunten.**

„ **Peeren in wijn.**

„ **Appelen** „ „

Diverse soorten van **Zuren.**

Deventer, Snipper en **Succade Koek** in blikken.

Haantjes bier op fust.

Champagne, merk *Jacquesson & Fils* op heele en halve fleschen.

Rhijnwijnen, diverse merken.

Madera wijn.

Roode wijn, merk *St. Emilion.*

Engelsche bieren *Maszetti, Burton on Trent, Muir's etc.*

Alles verkrijgbaar tegen zeer billijke prijzen bij

HAYE & CO.

(273) *Kaliemaas.*

PER MAIL ONTVANGEN.

KEIZER FRANS-JOSEPH I en *Europa* à *f* 1.—

VRIJHEIDS-PREKEN van PATER GAVAZZI,

(Kapellaan van *Garibaldi.*)................... „ 2.—

bij

(263) **LE ROY & CO.**

PRACHTIGE MAÇONNIEKE TABLIERS

@ *f* 25 en @ *f* 30.

bij

(269) **M. H. HALEWIJN.**

HOLLOWAY'S ZALF en PILLEN.

Hoest, aamborstigheid, keelziekte en rhumatiek

zijn niet maar alleen eigenaardig aan koude klimaten. In de warme landen waar de poriën der huid bijna altijd open zijn, en het gestel verslapt is, is de minste verandering in het weder geschikt om eene plotselijke en gevaarlijke koude te veroorzaken. Deze koude wordt of verkeerd behandeld, of wel geheel verwaarloosd; eene ziekte breekt uit, welke door eene zeer geringe en behoorlijk aangewende voorzorg op eenmaal beteugeld kon geworden zijn, maar die nu alle geneeskundige ervarenheid trotseert, en den patient naar het graf sleept. Indien de lijder zoodra als mogelijk zijne toevlugt neemt tot deze PILLEN, en de keel, borst, en ledematen of andere ligchaamsdeelen onder pijn smartende, met de ZALF inwrijft, dan kan hij er zeker van zijn dat eene spoedige en volkomene genezing volgt.

Ad. *f* **1,**— *f* **3,**— en *f* **5,**— per doos of pot, naar gelang van derzelver grootte, bij

(280) **LE ROY & CO.**

NEDERLANDSCH INDIE.

SOERABAYA, den 16den Februarij 1861.

Aangekomen Passagiers.

Met de stoomboot *Ambon*, kapt. W. Vogel, van Makasser de heeren overste Uhlenbeek, apotheker Stompendissel en fam., de heeren, Boijer, Cameron met 5 minderen schepelingen en mevr. Muller.

MAGASSAR. Op Woensdag den 6den dezer zijn hier ter reede gearriveerd, de stoomschepen *Gedeh* en *Reinier Claessen*, komende van Seijloos. Genoemde bodems hebben aan wal afgezet 27 roovers, 4 vrouwen, 8 kinderen en 3 slaven.

BONTHAIN. Van den 1sten tot den 3den Februarij vertoefde aldaar ter reede de Hamburger brik *Bonito*, kapitein J. H. Bufe, van Bangkok (Siam) met eene lading rijst, bestemd voor Hongkong.

Bij den afstand der beide plaatsen kan het bevreemding wekken, dat zulk een verre zuidelijke omweg wordt gemaakt om van Bangkok naar Hongkong te komen. De oorzaak daarvan is, dat in het tegenwoordige jaargetijde, door den hevigen zuidelijken wind en storm, het opwerken in de Chineesche zee dikwijls ondoenlijk wordt gemaakt.

MAROS. Eenige dagen geleden viel er op de fabriek van de heeren *Muller Schmidt & Co.*, een droevig ongeluk voor. Een inlander kwam met zijne linkerhand tusschen de machine, met dat gevolg dat een gedeelte der hand als het ware verbrijzeld werd.

Niettegenstaande alle mogelijke verzorging is de gewonde na vier dagen overleden.

BIMA. Op den 27sten December 's morgens ten 9 ure, als ook op den 12den Januarij ten 9½ ure, in de rigting van het Zuiden naar het Noorden, zijn vrij zware aardbevingen gevoeld, die elk circa 10 en 15 seconden aanhield.

De gezondheidstoestand laat niets te wenschen over, alleen is het in den laatsten tijd zoo warm dat de thermomether over dag 88–90, soms tot 92 graden wijst.

(*Mas. W.*)

NEDERLAND.

— Tegenwoordig ontvangt Nederland ook belangrijk Haagsch nieuws over Middelburg. Het is dikwerf zóó belangrijk en draagt zoo vele blijken van met de beste bronnen in verband te staan, dat men geneigd zou zijn te gelooven, dat de Middelburgsche berigtgever zitting heeft *in* of mededeelingen erlangt *uit* den ministerraad. En dat is inderdaad veel waard. Verbeeld u dat men nu reeds over Middelburg verneemt, dat twee personen, aangezocht om zich met de portefeuille van kolonien te willen belasten, reeds moeten *geweigerd* hebben, en waarom? Omdat huns inziens, de heer Rochussen *reeds te ver was gegaan*. En om wel te doen uitkomen in welke rigting de heer Rochussen te ver was gegaan, volgt er onmiddelijk op: „In het liberale kamp wordt dus niet naar een opvolger gezocht." Ergo, de heer Rochussen is te ver gegaan in het liberale kamp en zijn budget is dus waarschijnlijk afgestemd, omdat de heer Rochussen eene te liberale politiek gevolgd heeft, te veel aan de wetgevende inmenging heeft prijs gegeven. enz., enz., Deze beschouwing uit Middelburg is geheel *nieuw*; het slaat den bodem in aan de ware beweegredenen der liberale oppositie tegen den heer Rochussen gevoerd, van het oogenblik dat reactionnaire magten zich van hem meester maakten, en het ontslaat de 41 tegenstemmers van het verwijt, dat ook zij tot de koloniale sloopers behooren. In één woord, het keert den ganschen toestand letterlijk *om*. De gevallen minister is te liberaal geweest, is te ver gegaan, en daarom, zegt Middelburg, hebben reeds twee gepolste heeren (opregte oudgasten natuurlijk) bedankt en zal er stellig de ronde niet gedaan worden in het liberale kamp! Als wij den ganschen schat van logica, die in het berigt zit goed doorschouwen, dan vatten wij evenwel nog niet goed welk motief *minder* liberale personen kunnen hebben, om de portefeuille af te wijzen van een minister, die te ver gegaan was. Deze moesten dan immers juist *aan het bewind* komen.

— Naar men verneemt, zullen door de regering in den loop der maand Januarij eenige detachementen koloniale militairen (allen van Nederlandschen oorsprong), die bij het werfdepot te Harderwijk voor de Indische dienst zijn aangeworven en van de verschillende corpsen des legers hier te lande voor gemelde dienst zijn overgenomen, naar Java uitgezonden worden.

FRANKRIJK.

— De tijdingen uit Italie, die twee dagen ten achter waren, zijn den 23den Dec. aangekomen. Te Rome zijn des nachts een aantal geschriften aangeplakt, waarop de wensch tot inlijving bij Sardinie werd uitgedrukt met bijvoeging van de woorden: *Leve Victor Emanuel!* Evenwel hebben er geen arrestatien plaats gehad. De Paus heeft in het consistorie eene allocutie gehouden, waarin hij over vervolgingen sprak, die de kerk in Cochin China, Syrie en Umbrie te lijden heeft. Ook heeft Z. H. een ongunstig oordeel geveld, over de brochure van Cayla, *Paus en Keizer*.

— Uit Napels komen de tijdingen op het volgende neder: Men verzekert in de officiele kringen, dat Gaëta eerstdaags ook van den zeekant gebombardeerd zal worden. Te Maddaloni heeft eene reactionnaire beweging tegen de Garibaldisten plaats gehad. De tijdingen uit de Abruzzen zijn onzeker en worden overdreven of verkleind, al naarmate zij van de eene of andere partij uitgaan. De winter belet alle operatien. De insurgenten hebben zich hier en daar in het gebergte verschanst.

Er is tot eene buitengewone ligting besloten, waaraan alle mannelijke ingezetenen van 18 tot 55 jaren onderworpen zullen zijn.

— Een brief van Gaëta van 17 Dec., heden hier ontvangen, meldt, dat er den 15den vele bommen in de stad werden geworpen; eenige vielen in den tuin van het paleis der koningin-weduwe, waar de koning en de koningin met den spaanschen gezant het middagmaal nuttigde. Sedert is het vuur eenigzins verminderd. De schade aan de stad toegebragt, is gering. De koning heeft een brief van keizer Napoleon ontvangen, waarin deze hem te kennen geeft, dat hij genoeg voor de eer heeft gedaan. De koning heeft den keizer dank gezegd, maar tevens geantwoord, dat hij meende nog langer weerstand te moeten bieden.

— Nabij den boulevard des Capucines zullen eerlang de grondslagen worden gelegd voor een groot hotel, dat den naam zal dragen van: Hotel de la Paix; behalve de salons, eetzalen, enz., zal het 600 kamers bevatten, en te Parijs, zelfs in de gansche wereld, alleen geëvenaard worden door het groote Hotel du Louvre en het Hotel du Commerce, dat op den boulevard de Sebastopol bijna voltooid is.

NIEUWE BEWERKING VAN EEN JAVAANSCH HELDENDICHT.

(*Ingezonden.*)

(*Vervolg en slot.*)

De Brâtâ-Joedâ bevat slechts een episode uit de geschiedenis, die in de Mahabarata wordt behandeld. In de Inleiding echter heeft de Heer Stuart een overzigt gegeven van de geheele geschiedenis der Pendawa's volgens Indische mijthen en Javaansche overleveringen. Door verder aan zijn werk toe te voegen een uitvoerig register van de in dit werk voorkomende eigennamen, met bijvoeging van hun onderlinge betrekking, een kort overzigt van den geheelen inhoud van het gedicht, alsmede een kaart van het westelijk schiereiland van oud Indie – het tooneel van den strijd, die in de Brâtâ-Joedâ wordt bezongen, – heeft de schrijver getracht de studie er van zoo veel mogelijk te vergemakkelijken.

Als wij uit de voorrede vernemen, dat de eerste aanleiding tot de uitgave van dit gedicht reeds gegeven werd in 1849, en aannemen, dat de schrijver zich wel niet heel lang daarna zal hebben aan het werk gezet – als wij verder zien, dat een gedeelte van het werk werd gedrukt in 1856, terwijl een ander gedeelte nu eerst onlangs de pers verliet, dan mogen wij dit lange tijdsverloop welligt voor een deel hebben toe te schrijven aan vertragingen bij den druk en de uitgave ondervonden, zeker ligt in die datums toch ook het ontwijfelbare bewijs, dat de schrijver jaren lang zijn vlijt en inspanning aan dit werk heeft ten koste gelegd, en dan rijst onwillekeurig de vraag of die mijthen der Javanen wel zoo veel vlijt en studie, zoo veel inspanning en scherpzinnigheid verdienen, als de schrijver daaraan blijkbaar heeft besteed? Ons antwoord op die vraag zou zijn, dat niets van 't geen bestaat of geschiedt, 't zij op stoffelijk of geestelijk gebied, het onderzoek onwaardig is, en dat de meerdere of mindere waarde van zulk een onderzoek niet zoo zeer afhangt van het *onderwerp*, waarmêe het zich bezig houdt, dan veel meer van de *wijze* waarop het geschiedt, met één woord niet zoo zeer van de *stof* maar van den *vorm*. Maar behalve dat, wij zouden willen vragen of wij wel het regt hebben met zoo veel minachting nêer te zien op die mijthen van Indische volken en ze naauwelijks onderzoek waardig te keuren, als wij bedenken met welk een bijgeloovigen eerbied de mijthen en legenden van één volk – het Joodsche n. l. – nog altoos worden beschouwd door de beschaafde natien, als maakten zij een deel uit van de gestaafde historie! In den laatsten tijd hebben die mijthen en legenden van het Joodsche volk een grondige wetenschappelijke beoefening gevonden, waardoor aan die mijthen hoe langer hoe meer hun *ware* plaats wordt aangewezen, die zij innemen in de Geschiedenis van de ontwikkeling van den geest. Aan die grondige wetenschappelijke nasporing heeft, naar onze meening, onze eeuw voor een deel haar verlichting te danken. Wel verre daarom dat wij de grondige wetenschappelijke beoefening van die Hebreeuwsche mijthen zouden betreuren, wenschen wij haar veeleer, en zijn daarenboven van oordeel, dat ook de mijthen en legenden van andere volken niet langer van zulk een grondige nasporing behooren te worden uitgesloten. Want, hoewel de algemeene bekendheid en ruime beoefening, die aan die Hebreeuwsche mijthen van de zijde der beschaafde natiën te beurt valt, zeker voor een deel te verklaren is uit de schoonheid en den diepen zin, waardoor vele van die mijthen zich kenmerken, voor een ander, en welligt nog grooter, deel hebben zij, naar ons inzien, dat voorregt dáár aan te danken, dat zij tot in onzen tijd toe, helaas! nog altoos een wezenlijk en integrerend bestanddeel schijnen uit te maken van het godsdienstig bewustzijn van die volken, die zich bij uitsluiting beschaafden noemen. Wij voor ons zien geen reden, waarom niet ook de mijthen en legenden van andere volken, het onderwerp zouden mogen uitmaken van een ernstig onderzoek, en de kennis er van, niet ook wat meer toegankelijk zou worden gemaakt, een voorregt, dat tot hiertoe bijna uitsluitend aan die Hebreeuwsche mijthen ten deel viel.

Bedriegen wij ons niet, dan is de Heer Stuart van dezelfde meening. Hij zelf waarschuwt ons, om geen al te hooge verwachtingen te koesteren van de aesthetische waarde van de Brâtâ-Joedâ, en verzuimt niet ons opmerkzaam te maken op de verregaande onkunde en de talrijke misvattingen der omwerkers van den kawitekst, maar hij voegt er, naar ons inzien teregt, bij dat het belang van dit dichtwerk niet alleen afhangt van zijn meerdere of mindere dichterlijke waarde, maar veeleer gelegen is in de voorname plaats, die het in de Javaansche letterkunde bekleedt. Hij leert ons, dat de Brâtâ-Joedâ, hoewel van Indischen oorsprong, op Java populair, ja inheemsch geworden is, dat de helden van dit gedicht vaste plaatsen bekleeden in de stamlijsten der tegenwoordige vorstenhuizen, en de geheele Javaansche adel hen onder zijn voorouders telt. Zoo het dan waarheid is – en daaraan zal in onzen tijd wel bezwaarlijk iemand kunnen twijfelen – dat een volk niet alleen gekend wordt uit de werkelijke geschiedenis van zijn volksbestaan, maar ook uit zijn mijthen en legenden, waarin zich zijn geest openbaart en de mate van zijn verstandelijke en zedelijke beschaving zich afspiegelt, dan kan het niet anders of deze Brâtâ-Joedâ met zijn belangrijke mededeelingen omtrent Javaansche mijthen en legenden, in Voorrede en Inleiding, moet een welkome gave zijn aan allen, die zich meer dan oppervlakkig wenschen bekend te maken met den geest van het Javaansche volk en zijn geschriften. Hoewel geen oorspronkelijk Javaansche schepping zien wij toch uit dit gedicht, hoe die oorspronkelijk Indische mijthen door het Javaansche volk zijn opgenomen en verwerkt, hoe het zich die mijthen, om zoo te spreken, heeft geassimileerd, en in zoo ver is het dus te beschouwen als een uitdrukking van den Javaanschen geest. Wel verre, dat de Heer Stuart zich dus zou behoeven te beklagen over de vele jaren van arbeid en inspanning aan dit werk besteed, kan hij, naar ons inzien, met regtmatige zelfvoldoening op dien tijd terugzien, in het bewustzijn de studie van de Javaansche taal en letterkunde met een belangrijk hulpmiddel te hebben verrijkt en een aanmerkelijke schrede voorwaarts te hebben gedaan, op een nog weinig betreden weg. Nimmer moge hem de zucht om spoediger en meer resultaten van zijn studie te leveren doen afwijken van die grondigheid en naauwgezetheid, waardoor zijn arbeid tot hiertoe steeds was gekenmerkt. – Veel genoegen deed het ons te zien, dat het werk is opgedragen aan den Hoogleeraar Taco Roorda, den leermeester van den schrijver. Wij zien daarin niets als een regtmatige hulde aan den man, die meer dan iemand anders de studie van de Indische talen tot die hoogte heeft gebragt, waarop zij zich thans bevindt, en wiens verdiensten ook in andere opzigten – bepaaldelijk voor onze moedertaal – welligt eerst later volkomen zullen worden gewaardeerd.

Wij vernemen, dat de Heer Stuart op het punt staat om naar Europa te vertrekken. Terwijl wij hem van harte toewenschen, dat hij met die reize naar het Vaderland het doel mag bereiken, dat hij zich voorstelt, hopen wij, dat hij spoedig na zijn terugkeer door het verschijnen van het Bijvoegsel op het Woordenboek zijn werk geheel mag voltooid zien, waardoor hij tevens aan ons en anderen een belangrijk en bijna onmisbaar hulpmiddel zal hebben in de hand gegeven om zijn werk naauwkeuriger te leeren kennen. Voor 't overige wenschen wij dat hij bij zijn terugkeer op Java lust en moed genoeg zal hebben om het voornemen te verwezenlijken, in zijn voorrede geuit, om n. l. zijn krachten te beproeven aan de bewerking van den kawitekst zelven.

SOERAKARTA. 12 *Januarij* 1861. **V.**

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen Schepen te Soerabaya.

Datum.		*Vlag.*	*Naam van het Schip*	*den Gezagvoerder.*	*Grootte van 't schip in Lasten.*	*van waar gekomen.*	*wanneer gezeild.*	*welke plaats aangedaan.*	*werwaarts bestemd.*	*Agenten.*
Febr.	15	Ned. Ind.	Fathool Wadoet.	S. S. b. M. Alhadat.		Samarang.		geen	Soerabaya.	
„	—	„ „	Atidjator Rachman.	S. A. b. A. Banseer.		Grissee.		„	„	
„	16	„ „	Ambon.	W. Vogel.		Makasser.		„	„	
„	—	„ „	Fathal Haer.	S. A. Beledra.		Riouw.		„	„	

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar.*
Febr. 16	Ned. Ind.	Kraton.	A. van Nijvenheim.	Bezoekie over Pasoeroean en Prob.

In lading en in reparatie liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerders.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederlandsche	Vier Gebroeders.	Bonk.	„	„ „ „ „
„	Australie.	Jochems.	„	„ „ „ „
„	Watergeus.	H. R. Giezen.	Onbepaald.	E. Ten Brinck & Co.
„	Kaap Hoorn.	L. J. Dik.	„	„ „ „ „ „
„	Wilhelmina.	Ihnin.	In reparatie.	„ „ „ „ „
„	Prins Fred. der Nederl.	C. C. de Witt.	Onbepaald	Schimmelpenninck & Co.
„	Admiraal de Ruiter.	Stapert.	Nederland.	„ „ „
Britsche	J. D. Marshall.	W. Craigir.	Nederland.	J. F. van Leeuwen & Co.
Hamburgsche	Joachim Cristiaan.	Holm.	In lossing.	Fraser Eaton & Co.
Nederlandsche	Anna & Elize.	Jaski.	Nederland.	„ „ „ „
Zweedsche	Avik.	Ahlborg.	Finland.	„ „ „ „
Hamburgsche	Malvina Vidal.	Kessal.	Rotterdam.	Mathieu Ebbe Ruys & Co.
Nederl. Ind.	Stoomboot Samarang Paket.	Scheel	In reparatie.	„ „ „ „ „
Hamburgsche	Amazone.	Riese.	Rotterdam.	„ „ „ „ „
„	Antoinette Seraphine.	A. Victor.	„	P. Kervel & Co.
Nederlandsche	Magdalena.	J. Kooy.	Amsterdam.	„ „ „ „
„	Ottolina.	Eeleman.	„	„ „ „ „
„	Maria Agnes.	van Deursem.	Amsterdam.	„ „ „ „
Engelsche	Schotch Lassie.	Kennedy.	Onbepaald.	Hill Broekman & Co.
Zweedsche	Catharina.	Olssen.	Onbepaald.	„ „ „
Nederlandsche	Calijpso.	Poolman.	Amsterdam.	„ „ „
Engelsche	Spartan.	A. Griffen.	China.	„ „ „

Marktprijzen.

SUIKER *f* 16½.—
KOFFIJ *f* 84½.—
RIJST (CARGA) *f* 140 @ *f* 160.—
ID. (WITTE) *f* 175 @ *f* 190.—
ARAK *f* 50.—
OLIE (KLAPPER) *f* 25.—
ID. (KATJANG) *f* 19.—
ROTTING *f* 8 @ *f* 10.—
WISSELKOERS *f* 102%.—

PROTESTANTSCHE EEREDIENST

Zondag den 17den Februarij 1861.
's Morgens te half negen ure.
Ds. MOUNIER.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST

Zondag 17den Februarij 1861.
Eerste H. Dienst te 7 ure.
De Hoogmis te 8½ ure.
Het Lof 's avonds te 6½ ure.

Voor ieder in dit blad voorkomend artikel, hetwelk van geene onderteekening is voorzien, stelt de Redactie zich verantwoordelijk zoolang door haar geen ander schrijver wordt opgegeven.

GEDRUKT BIJ LE ROY & CO TE SOERABAYA.